

Understöd för främjande av hållbar vattenhushållning inom jord- och skogsbruket

MEDDELANDE OM ANSÖKAN HÖSTEN 2022

Programmet för effektiviserat vattenskydd påskyndar vattenskyddet. Hållbar vattenhushållning inom jord- och skogsbruket är ett tema i programmet för effektiviserat vattenskydd. I ansökan som ordnas hösten 2022 har cirka 2 miljoner euro reserverats för understöd till projekt inom ramen för temat. Den riksomfattande understödsansökan ordnas under tiden 18.10–30.11.2022. NTM-centralen i Norra Österbotten är statsbidragsmyndighet. Understöden kan användas tills 31.10.2025

Understödet mål

Syftet med de prövningsbaserade understöden är att förbättra vattenstatus genom att främja multimålinriktad vattenhushållning inom jord- och skogsbruket. Viktiga metoder är planering av avrinningsområden, utveckling av multimålinriktade och naturenliga vattenhushållningslösningar och främjande av deras ibruktagnin, intensivare samarbete mellan olika aktörer och sektorer samt kunskapsdelning.

Dräneringsinfrastrukturen inom jord- och skogsbruket i Finland är omfattande. Dräneringssystemen är en viktig del av vattenhushållningen och i bästa fall upprätthåller de markens goda avkastningsförmåga och utnyttjande av näringsämnen, vilket minskar utsköljning av näringsämnen i vattendragen. Dikning, rensningar och uträtningar av bäckfåror samt annan markanvändning har dock på många ställen minskat avrinningsområdenas förmåga att hålla kvar vattnen, vilket leder till extremare vattenflöden. Torrläggning har också ökat närings- och partikelbelastningen i vattendragen och ändrat livsmiljöerna. Klimatförändringen påverkar våra vattenförhållanden i allt större utsträckning genom att öka sannolikheten för riklig nederbörd och torka under sommaren.

Genom att förbättra avrinningsområdets förmåga att hålla kvar vattnen och öka naturenligheten i dräneringsfårorna och möjligheterna att reglera dräneringssystemen bidrar man till att öka beredskapen för extrema väderleksförhållanden. Samtidigt minskar erosionsrisken i fårorna samt utsköljningen av näringsämnen och partiklar och den naturliga mångfalden upprätthålls. I bästa fall kan vattenhushållningsmetoderna skapa övergripande hållbara lösningar med avsikt på ekonomisk verksamhet, miljön och landskapet.

Planering av vattenhushållning och vattenskydd i avrinningsområdet är nyckeln till bättre vattenhushållning. I planeringen på avrinningsområdesnivå kan man ta hänsyn till de olika markanvändningssektorernas behov och påverkan samt bättre förena dem med målen för vattenhushållning, vattendragsrestaurering, hantering av risker för översvämning och torka samt den naturliga mångfalden. För att göra detta möjligt bör nya verksamhetssätt utvecklas för samverkan mellan jord- och skogsbruket och andra vattenanvändare på avrinningsområdesnivå.

Åtgärder som kan beviljas understöd

Understöd kan beviljas för projekt som främjar planering, samarbete och verkställande av vattenhushållning i avrinningsområdet samt anpassningen till föränderliga klimatförhållanden. Dessutom förbättrar projekten vattenhushållningen på åkrar och i skogar, minskar belastningen på vattendragen och ökar den naturliga mångfalden. Åtgärder som beviljas understöd kan vara såväl breda samsarbetsprojekt som regionala eller lokala planerings- och genomföringsprojekt.

Projekt som beviljas understöd kan exempelvis vara

- Översiktsplanering av hållbar vattenhushållning i jord- och skogsbruksdominerade avrinningsområden eller delavrinningsområden och genomföring av åtgärderna samt utredning av möjligheterna till styrning av vattenmängderna och potential till vattenkvarhållandet på avrinningsområdesnivå
- Ibruktagning och/eller främjande av ibruktagning av naturenliga och multimålinriktade lösningar för vattenhushållning såsom tvåstegsdiken, restaurering av fåror och metoder som fördröjer och kvarhåller vatten i fåror och avrinningsområdena.
- Utveckling av hållbara vattenhushållningsmetoder på åker- och skogsmarker samt främjande av deras införande. Syftet med metoderna är att förbättra markens växtskick med hjälp av vattenhushållning, exempelvis att höja grundvattennivån på torvmarker eller förbättra markens kvalitet genom att optimera vattenhushållningen.
- Utveckling av samverkan mellan jord- och skogsbruksaktörer så att möjligheterna till sam användning av vattenskyddskonstruktioner förbättras. Utveckling av nya verksamhetsmodeller för hållbar vattenhushållning samt införande, befastande och spridning av verksamhetsmodeller som redan har visat sig fungera, exempelvis i dikningssammanslutningarnas verksamhet med hjälp av pilotprojekt.
- Projektet kan omfatta utbildning, informationsförmedling eller framställning av läromedel för planerare, rådgivare eller entreprenörer (exempelvis dräneringsbehov, torrläggningsteknik, val och dimensionering av multimålinriktade och naturenliga vattenhushållningskonstruktioner).

Åtgärder som inte beviljas understöd

- Ersättningar som betalas till markägarna.
- Åtgärder och projekt som omfattas av understödet för basdränering.
- Gårdsbrukens och företagens produktiva investeringar.
- Verksamhetsutövarens lagstadgade skyldigheter, såsom skyldigheter relaterade till miljötillståndet
- Användning av jordförbättringsmedel, odlings- och skogsbehandlingsåtgärder och ändring av dem.
- Understöd av företagens vanliga affärsverksamhet.
- Åtgärder som verkställs av någon utanför Fastlands Finland.

Understödssökande

Understöd kan beviljas för juridiska personer såsom registrerade föreningar, vattenrättsliga sammanslutningar, delägarlag, kommuner eller samkommuner, läroinrättningar eller företag.

Understöd kan inte beviljas till privatpersoner.

Understödet huvudsökande kan inte vara statens ämbetsverk och inrättningar. Statens forskningsinrättningar kan dock vara delverkställare i projekten som understöds om deras specialkunnande behövs för att uppnå projektets mål.

Understöd kan beviljas för ett gemensamt projekt mellan flera verkställare. I detta fall beviljas understödet endast till huvudgenomföraren som ansvarar för projektet för alla verkställande parter del. Anvisning för ansökan om understöd innehåller skild anvisning för verkställare av gemensamma projekt.

Utvärdering av ansökningarna

Understöden är prövningsbaserade och beviljas inom ramen för de anslag som miljöministeriet har anvisat.

Ansökningarnas lämplighet utvärderas i synnerhet på basis av kriterierna nedan:

- Lämplighet med avsikt på målen och teman för ansökningsomgången.
- Behovet av de framförda åtgärderna har identifierats i planerna och åtgärdsprogrammen för vattenvården och havsvården.
- Projektets genomförbarhet (startberedskap, aktörernas åtagande, annan säker finansiering).
- Kompanjonskap mellan olika aktörer (bland annat samarbete i projektet, utnyttjande av tidigare samarbetsnätverk).
- Projektets nytta är verifierbar och resultaten kan utnyttjas på andra objekt
- Projektinformationens och -kommunikationens kvalitet (projektåtgärder och utfall).

Projekten syftar till långvariga effekter för vattenstatus, som säkerställs med mera omfattande projekthelheter och samarbete mellan olika aktörer. I utvärderingen beaktas också regionala särdrag. NTM-centralen i Norra Österbotten utvärderar ansökningarna i samarbete med andra berörda NTM-centraler och den riksomfattande utvärderingsgruppen. Statsbidragsmyndigheten har rätt att begära utredningar och tilläggsuppgifter som är nödvändiga för att fatta beslut.

Understödet användning och lagstiftning som tillämpas

Understödet andel är i regel 50 % av de godtagbara kostnaderna. I projekt, som på ett betydande sätt främjar målen för vattenvården och havsvården i objektvattendraget eller på mera allmän nivå, exempelvis genom att framställa metoder som kan tillämpas mera övergripande, kan understödets andel vara större. Vid ansökan om större bidrag än 50 % bör sökanden tydligt motivera varför man ansöker om större bidrag.

Godtagbara kostnader som uppkommer av projektberedningen är bidragsdugliga efter att understödsansökan har lämnats in till NTM-centralen i Norra Österbotten. Kostnader som uppkommer före det kan inte räknas som projektkostnader och inte heller till egenfinansieringsandelen. Kostnader som uppstått före beslut om understöd ligger dock på sökandens eget ansvar och de har ingen betydelse för utvärderingen av ansökans godkännande.

Projekt som beviljas understöd bör i regel riktas till allmännyttig verksamhet, dvs. till annan än ekonomisk verksamhet. Om understödet riktas till ekonomisk verksamhet, tillämpas EU:s stadsbidragsreglering vid beviljande av understöd. Då kan den allmänna gruppundantagsförordningen (kommissionens förordning EU 651/2014), gruppundantagsförordningen för jordbruket (kommissionens förordning EU 702/2014) eller den allmänna förordningen som gäller stöd av mindre betydelse (kommissionens förordning 1407/2013) tillämpas på understöden. Mer information om reglerna för statligt stöd finns på arbets- och näringsministeriets webbsida <https://tem.fi/sv/reglerna-om-statligt-stod>.

Anslaget som används för understöden står till förfogande ända till slutet av år 2024. I praktiken betyder detta att projektåtgärder som får understöd bör vara genomförda senast i oktober 2024.

Såväl när understöden beviljas som i förvaltningen av dem tillämpas statsunderstödslagen (668/2001, statsrådets förordning om understöd för projekt som förbättrar användningen av och tillståndet i vattendrag och vattenmiljön 714/2015 samt ändringen av förordningen (810/2021). Övriga författningar som tillämpas är förvaltningslagen (434/2003), lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003), lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna (897/2009) samt statsrådets förordning om närings-, trafik- och miljöcentralerna (1373/2018).

I upphandlingar som eventuellt ingår i projekten som understöds bör lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016) efterföljas.

Understödsberättigade kostnader

I 5 § i statsrådets förordning (714/2015) stadgas om understödsberättigade kostnader.

Projektkostnaderna bör vara skäligen. I ansökan framförs en kostnadsberäkning skilt för varje utgiftspost (personalkostnader, resekostnader, materialkostnader, kostnader för maskiner och anordningar, köptjänster, vederlagsfritt arbete, allmänna kostnader, övriga kostnader).

Godtagbara personkostnader är löneutgifter, lagstadgade lönebikostnader, införtjänad semesterlön och semesterpenning i projektarbetet samt löner för avlönades frånvaro. Revision kan godkännas vara en projektkostnad som en del av andra kostnader.

Allmänna kostnader kan riktas till projekt antingen med en kalkylerad modell eller på basis av verkliga kostnader. I den kalkylmässiga modellen för allmänna kostnader kan 15 % av de direkta personutgifterna i projektet framföras som projektutgifter. Utgifter som ingår i de kalkylmässiga allmänna kostnaderna är kontorsutgifter, arbetshjälsutgifter, kostnader för verksamhetsutrymmen, anordningar och program, projektpersonalens deltagande i utbildningar och seminarier, serveringsutgifter samt styrgrupps utgifter.

I modellen som grundar sig på verkliga kostnader presenteras och förklaras alla kostnader i kostnadsberäkningen.

Projektpersonalens resekostnader i hemlandet kan faktureras i enlighet med statens resereglemente.

Om det ansökande samfundet bland sina medlemmar har den kunskap som krävs i projektet, kan värdet på sådant vederlagsfritt arbete (talkoarbete) inkluderas i de totala kostnaderna för projektet (statsrådets förordning 714/2015 7 §). Värdet på arbete som utförs utan vederlag är 15 €/timverke. Om en traktor eller motorarbetsmaskin också används för att utföra åtgärder, är den extra ersättningen för det 30 €/brukstimme. Vederlagsfritt arbete antecknas både i kostnadsbedömningen och i finansieringsplanen. En plan för talkoarbetets innehåll och värde ska framföras i en bilaga till ansökan.

Understödet betalas ut mot verkliga kostnader. Vid ansökan om utbetalning bör kvitton på kostnader som uppstått föreläggas.

Kommunikation och rapportering i projekten

Som en del av projektplanen bör bidragssökanden framföra en plan om projektets informations- och kommunikationsåtgärder. Understödstagaren bör sörja för att det informeras tillräckligt och ändamålsenligt om projektet under tiden som projektet pågår. Projektkommunikationen bör vara omfattande och välriktad samt göras tillräckligt ofta.

De viktigaste kommunikationsåtgärderna är att informera de väsentligaste målgrupperna om projektets resultat. Projekten som understöds spöras till att utöva kommunikativ växelverkan med andra projekt som får understöd för vattenhushållning inom jord- och skogsbruket.

I enlighet med understödsbeslutet är understödstagaren förpliktad att rapportera om projektets avancemang, resultat och bidragsanvändning såsom även att publicera resultaten när projektet har avslutats och skicka in en slutrapport om projektets verksamhet.

Ansökningsförfarande

- Ansökningstiden är 18.10–30.11.2022. Ansökningar som har lämnats in efter att ansökningstiden har gått ut behandlas inte.

- Ansökningarna skickas till NTM-centralen i Norra Österbotten i första hand via e-tjänsterna <https://sahkoinenasiointi.ahtp.fi/sv/palvelut>
- På webbsidan finns även en ansökningsblankett som kan skrivas ut. Understödsansökan inklusive bilagor kan skickas till NTM-centralen i Norra Österbottens registratur: kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi, PB 86, 90101 Uleåborg.
- Som bilagor till ansökningsblanketten skickas en noggrannare projektplan, som innehåller en beskrivning av de åtgärder som ska genomföras, en kostnadsberäkning och finansieringsplan, tidtabell för verkställande, en kommunikationsplan samt en karta över objektområdet. Till ansökan ska bifogas uppgifter om de tillstånd och samtycken som projektet kräver samt en utredning om vilka tillstånd eller samtycken som man kommer att skaffa. Sammanslutningens namnteckningsrätter ska bestyrkas om sökanden inte använder suomi.fi-befogenheter i den elektroniska ärendehantering.

Mer information ges av

NTM-centralen i Norra Österbotten

Henri Vaarala, tfn. 0295 037089, fornamn.efternamn@ntm-centralen.fi

NTM-centralen i Egentliga Finland

Essi Hillgren, tfn. 0295 022022, fornamn.efternamn@ntm-centralen.fi

NTM-centralen i Norra Österbottens kontaktuppgifter

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Österbotten, PB 86, 90101 Uleåborg, telefon 0295 038 000, kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Mer information

Ansökan om understöd för hållbar vattenhushållning inom jord- och skogsbruket

<https://www.ely-keskus.fi/fi/maa-ja-metsatalouden-vesienhallinnan-edistamisen-avustushaku>

Blankett och anvisning för ansökan om utbetalning <https://www.keha-keskus.fi/utbetalning/ansok-om-utbetalning1/miljo/>

Timjournal för arbete som utförs utan vederlag

<https://www.keha-keskus.fi/yhteystiedot/hae-maksatusta/ymparisto/>

Riktlinjer för vattenhushållningen inom jord- och skogsbruket i en föränderlig miljö

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162211>

Vattnens tur – programmet för effektiviserat vattenskydd

<https://ym.fi/vedenvuoro>

Statsrådets förordning om understöd för projekt som förbättrar användningen av och tillståndet i vattendrag och vattenmiljön

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20150714>

Reglerna om statligt stöd

<https://tem.fi/valtontukisaannot>